

Tiedote opiskelijoiden opiskeluun soveltumattomuuteen liittyvistä ratkaisuista (ns. SORA-lainsäädäntö)

1.1.2012 voimaan tulleessa lainsäädännössä (951/2011, 1032/2011, 351/2003) on tarkennettu opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä. SORA-säädökset ja -määräykset käsittelevät opiskeluun soveltumattomuuteen liittyviä ratkaisuja. Lakien tarkoituksena on parantaa koulutuksen ja sen jälkeisen työelämän turvallisuutta sekä lisätä koulutuksen ja tutkinnon järjestäjien mahdollisuutta puuttua opiskelijan soveltumattomuuteen ja häntä koskeviin turvallisuuskysymyksiin. Säädökset koskevat myös aikuiskoulutusta.

Ammattikorkeakoululain ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaan tiedon haltijalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä antaa opiskelijan terveydentilaa ja toimintakykyä koskevia ja tehtävien hoidon kannalta välttämättömiä tietoja harjoittelusta ja työssäoppimisesta vastaaville henkilöille. Tavoitteena on opiskelijan, työssäoppimispaikan henkilöstön sekä asiakkaiden ja potilaiden turvallisuus. Koulutukseen hakeutumisvaiheessa hakijaa pyydetään ilmoittamaan oma terveydentila-arvio ja vertamaan sitä tutkintokohtaisiin terveydentilavaatimuksiin. Valintatilanteessa hakijaa voidaan pyytää esittämään lääkärin arvio terveydentilansa sopivuudesta kyseiseen tutkintoon. Terveydentila ei saa estää opiskelua ja tutkinnon suorittamista, mikäli terveydellinen este on kohtuullisin keinoin poistettavissa.

Terveydentilavaatimukset, jotka voivat olla opiskelijaksi ottamisen esteenä sosiaali- ja terveysalalla:

- psyykkiset sairaudet, jotka estävät käytännön tehtäviin tai työssäoppimiseen osallistumisen, kuten ajankohtainen hoitamaton psykoosi tai vaikea toimintakykyä laskeva masennus
- opiskelu ja ammatissa toimiminen edellyttävät hyvää henkistä tasapainoa
- fyysiset sairaudet, kuten tuki- ja liikuntaelimestön sairaudet tai vammat sekä krooniset ihottumat, jotka rajoittavat toimintakykyä siinä määrin, että estävät käytännön tehtävissä tai työssäoppimisessa toimimisen
- veriteitse tarttuva sairaus saattaa rajoittaa käytännön tehtäviin tai työssäoppimiseen sijoittumista
- päihteiden ongelmakäyttö tai päihderiippuvuus

Lain perusteella oppilaitos voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa käytännön tehtävissä tai työssäoppimisessa tai että opiskelijalla on riippuvuus huumeista. Epäily voi perustua opettajan tai työpaikkaohjaajan havaintoihin opiskelijan käyttäytymisestä tai muilta saatuun palautteeseen.

Koulutuksen alkamisen jälkeen opiskelijalta voidaan pyytää rikostaustaote silloin, kun opiskelija on aloittamassa alaikäisten parissa työskentelyä. Rikostaustaotteen pyytämällä varmennetaan, ettei opiskelijan taustalla ole seksuaalirikoksia, henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoksia tai vakavaa huumausainerikosta.

Opiskeluoikeuden peruuttaminen valinnan jälkeen on mahdollista, jos opiskelija vaarantaa toistuvasti tai vakavasti toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden, opiskelija ei täytä terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä, opiskelija on hakuvaiheessa salannut tiedon aikaisemman opiskeluoikeuden peruuttamisesta tai opiskelija on tuomittu rangaistukseen rikostaustaotteessa mainituissa rikoksissa.

Ammattikorkeakoululaki (351/2003)

Laki ammatillisesta koulutuksesta (AKL 630/1998)

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (AAL 631/1998)

Laki opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta (956/2011)

Rikosrekisterilaki (770/1993)

Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta (VNA 811/1998)

Valtioneuvoston asetus ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (VNA 812/1998)